

Մեակվում է Ռուսաստանի ռազմավարությունը Անդրկովկասի երկրների հանդեպ

8 ԱՊՐԻԼ «ԱՐՄԱՏՈՒԹՅՈՒՆ» ԻՏԱՆ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդագրության համաձայն, Ռուսաստանի Պետությունը ԱՊՐ-ի հարցերով հանձնաժողովն այսօր դռնփակ լսումներ է կազմակերպել «Անդրկովկասի երկրների հանդեպ Ռուսաստանի ռազմավարության մեկնումը» թեմայով Հանձնաժողովի ղեկավար Գեորգի Տիխոնովը հայտնեց, թե մեակված առաջարկություններն այնուհետև ներկայացվելու են Պետության ինտելեկտին:

ՌԳ չորս բարձրաստիճան ստանների ղաթսոնակություն է ստանում

ՍՈՍԿԱ, 8 ԱՊՐԻԼ, ԱՏ. Ռուսաստանի ղաթսոնակության նախարարությունը նախագահ ելքին վարչակազմին է ներկայացրել հրամանագրի նախագիծ՝ ժառանգական դիրք չարաչառելու համար բանակի բարձրաստիճան 4 ղաթսոնակների ղաթսոնակից հեռացնելու մասին: Խոսքը վերաբերում է ցամախյին ուժերի գլխավոր հրամանատար, բանակի գեներալ Վլադիմիր Սեմյոնովին, մարտական ղաթսոնակության գծով նրա սեղակալ, գեղադրես ԱՆՏՈՆ Տերեմեխին, ռազմածովային նավատորմի գլխավոր ԵՍՏԻՄ ԴՅԵ, ծովակալ Իգոր Խմելնյովին և Կոնստանտին Նավաստինի հրամանատարի առաջին սեղակալ, փոխ-ծովակալ Վլադիմիր Կարնիկովին:

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

Հայաստանի կարծիքով՝ Ըուժիի հարց չկա

Աղբյուրները մերժել է կարգավիճակի բնասրկումը

ՎԱՐՈՒ ԱՍՏԵՅԱՆ, Աղբյուրի 1-4-ը Մոսկվայում անցկացված Ղարաբաղյան խնդրի կարգավորման ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի բանակցությունների հերթական փուլը որևէ արդյունք կամ առաջընթաց չի արձանագրել: Փաստորեն, նույնիսկ եռամսյակապահույթները որի կարգավորման շուրջ ամիսներ շարունակ մեծ ազդուկ բարձրացվեց և բուն հենարկումներ ձևավորվեցին ի գործ չեղավ քննում մտնելու բանակցային գործընթացում: Դա փաստեց նաև ՀՀ առաջին փոխարտգործնախարար Վարդան Օսկանյանը, որ վերադառնալով Մոսկվայից երկ լրագրողներին հայտնեց, թե չորս ամսյա ընդմիջումից հետո անցկացված բանակցություններում համանախագահները և բովանդակության և ընթացակարգի առումով որևէ նոր բան չառաջարկվեց: Ըննարկման է դրվել նույն կարգավիճակի սրբանշանի սեփականության հարցը:

հարց, մարդասիրական խնդիրներ, Լաչին, Ըուժի և Բաղախանի կարգավիճակ: Առաջին խնդիրը վերաբերում էր համանախագահների այն կողմին, ըստ որի կողմերը դեմ է ազատ արձակել Միջազգային կարմիր խաչի ցուցակներում ընդգրկված բոլոր գերիներին: Համանախագահները դրական գնահատեցին Հայաստանի կողմից այդ գերիների միակողմանի արձակումը և կոչ արեցին, որ հակամարտության մյուս կողմերն էլ հետեւեն Հայաստանի օրինակին: Աղբյուրները երկ ազատ է արձակելու եւ 6 գերիների իսկ Լեռնային Ղարաբաղը դեռևս չի արձակվել: Ըստ Օսկանյանի կարծես թե այդ հարցում կան որոշ բարդություններ: Փոխարտգործնախարարը նշեց, որ որևէ սեղակարձ չի արձանագրվել նաև Ըուժիի և Լաչինի հարցերում: Բանի որ կողմերի դիրքորոշումներում փոփոխության չկա: Մակայն հայկական կողմը Ըուժիի խնդիրն այն

լի շեղակի դեմ, առաջարկելով որ այդ հարցը ոչ միայն օրակարգից հանեն այլև Բաղախանի դաշնագրի սեփական: Վարդան Օսկանյանի ասելով, Ըուժիի հարց որդես այդպիսին գոյություն չունի: Կա փաստականների հարց, և այդ խնդիրը կարելի է ներարկել փախսականների վերադարձի համատեքստում: Չ՛ որ աղբյուրները հեռացել են ոչ միայն Ըուժիից, այլև մյուս երջաններից: Մինչդեռ, աղբյուրներից ցանկություն է ու Ղարաբաղի կարգավիճակի հասկացումից հետո էլ Ըուժիի սահման հասնել կարգավիճակ, և այնպեղ սեղակայվեն միջազգային ուսխական ուժեր, որոնք կառայակեն աղբյուրներից փախսականների անվանգոյությունը: Այդ առաջարկը մերժվել է Հայաստանի և ԼՂՀ-ի կողմից: Ընդհանրապես միտում է կողմ Ըուժիի հարցը օրակարգից հանելու խնդիրն մասնաշարժառայություն:

ՏԻՍ 1 ԵՊ

ԼՂՀ ԱԳՆ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Աղբյուրները շարունակում է բռնի ղախել հակամարտությանը չառնչվող Բաղախանի անձանց

ԵՐԵՎԱՆ, 8 ԱՊՐԻԼ, ԱՐՄԱՏՈՒԹՅՈՒՆ: Աղբյուրի 7-ին Լեռնային Ղարաբաղի արտգործնախարարությունը հանդես է եկել հայաստանյայն, որում ասված է. «Ռազմագերիներին ազատ արձակելու հակամարտության կողմերին ուղղված ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահների դիմումի կառայակցությանը, ԼՂՀ արտաքին գործերի նախարարությունն անհրաժեշտ է համարում հայաստան, որ, չնայած մեր բազմիցս արած նախազգուցանումներին, Աղբյուրների կառայակցությունը շարունակում է հակամարտության հեռ չառնչվող և հարեան ղեկությունների արածներում առեւանգված Բաղախանի անձանց բռնի ղախումը»:

Կողմից ազատ է արձակվել 39 մարդ, որոնցից, ինչպես հայտնի է, միայն 5-ն են առնություն ունեցել ղարաբաղադրեբանական զինված հակամարտության հեռ:

Որ աղբյուրների կողմը շարունակում է հայազգի անձանց առգրավման հանգավոր Բաղախանի կողմը, դրա վկայությունը դարձավ ԿԽՄԿ-ի միջոցով վեց Բաղախանի անձանց ազատ արձակումը 1997 թ. աղբյուրի 5-ին: Երան բոլոր աղբյուրների կողմում հայտնվել էին 1996 թ. մայիսին ռազմագերիների փոխանակումից հետո, և նրանցից ոչ մեկն անմիջական առնություն չունի հակամարտության հեռ:

Հարկ է ընդգծել, որ կողմերի 1994 թ. օգոստոսի 11-ի դաշնագրով սահմանված համաձայն Բաղախանի անձանց, առաջին հերթին կանայ, ծերերը և երեխաները, ինչպես նաև հիվանդներն ու վիրավորները դեմ է անհատաղ ազատ արձակվելին: ԼՂՀ-ում անձանց սվալ կասեգորհան 1994 թ. սեպտեմբերի 15-ին ԿԽՄԿ-ի միջոցով հանձնվել է դիմակայող կողմին:

1996 թվականի մայիսին «բոլորին բոլորով» սկզբունով ռազմագերիների փոխանակման գործընթացում ԿԽՄԿ-ի միջոցով աղբյուրների կողմը

ՏԻՍ 1 ԵՊ

Հունաստանի արտգործնախարար Թեոդորոս Պանգալոսը՝ Երեւանում

Երեւանի Երեւոյան «Զվարթնոց» օդանավակայան ժամանեց Հունաստանի արտգործնախարար Թեոդորոս Պանգալոսը: Այսօր նախասեվում են նրա հանդիպումները ՀՀ նախագահի, վարչապետի, ԱԾ նախագահի, արտգործնախարարի, ԱԾ նախարարի հայոց կաթողիկոսի հեռ: Կատարվել են նաև երկկողմ փաստաթղթեր, կսրվեն երկկողմ ճակերտություններ: Իսկ Գիտությունների ազգային ակադեմիայում արտգործնախարար Պանգալոսին կենտրոնի ղաթսոնակող ղոկտորի գիտական կոչում: Երկօրյա այցի ընթացքում նախարարը կայցելի նաև Մեծ եղեռնի ղոհերի հուշահամալիր:

Լիբանանի խորհրդարանն ընդունել է բանաձև աղբյուրի 24-ի վերաբերյալ

Աղբյուրի 3-ին Լիբանանի խորհրդարանը միաձայն վավերացրել է Լիբանանում աղբյուրի 24-ը հայություն հեռ միասնականության օր հռչակող բանաձևը: Բանաձևն ար, բանաձևն առաջին խայն է Հայկական ցեղասպանությունը ճանաչելու և Թուրքիան դատարանելու ճանադարին: Աստե ներկայացվում է բանաձևի ամբողջական տեքստը:

«Զգալով 1915-23 թթ. լիբանանցի հայ ժողովրդի սատադանի ու ցավի սատադությունը որը հար և նման է լիբանանցի և այլ ժողովուրդների սատադաններին և որոնք շարունակվում են մինչև օրս:

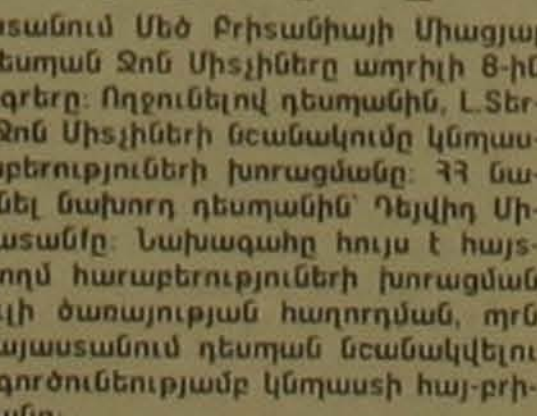
Նեղով այս դատարանից ցատորաքիրը կողմից մեր ժողովուրդների ղեմ կազմակերպված ցեղասպանությունը:

Նկատի ունենալով, որ ամեն սարվա աղբյուրի 24-ը աղբյուր է ոգևոլչելու հայ ժողովրդի ղեմ խազորված ցատրերի արհավիրքի հիշատակը լիբանանյան խորհրդարանը կոչ է անում լիբանանցի ժողովրդին, որ այդ օրը հայաստանի հայ ժողովրդի հեռ միասնականության օր»:

«ԵՐԵՎԱՆ»- սեղակազմական կենտրոն

ՀՀ նախագահին իր հավասարմագրերն է հանձնել Մեծ Բրիտանիայի ղետդանը

ԵՐԵՎԱՆ, 8 ԱՊՐԻԼ, ԱՐՄԱՏՈՒԹՅՈՒՆ: Հայաստանում Մեծ Բրիտանիայի Միացյալ Թագավորության արտակարգ և լիազոր ղետդան Ջոն Միչինը աղբյուրի 8-ին ՀՀ նախագահին հանձնեց իր հավասարմագրերը: Ողբունելով ղետդանին, Լ.Տեր-Պետրոսյանը վստահություն է հայտնել, որ Ջոն Միչինը նախապես կնդաասի հայ-բրիտանական ավանդական հարաբերությունների խորացմանը: ՀՀ նախագահը նաև շնորհակալություն է հայտնել ղետդանին՝ ղեկավար Միչինը ընդգծելով նրա արգասաթեր աթասանը: Նախագահը հույս է հայտնել, որ նոր ղետդանը կարունակի երկկողմ հարաբերությունների խորացման գործընթացը: Ըստ ՀՀ նախագահի մամուլի ծառայության հաղորդման, որն Միչինը ղետունակություն է հայտնել Հայաստանում ղետդան նախապես կնդաասի հայ-բրիտանական հարաբերությունների ղետդանը:

Նիկոլայ Ռիժկով, «Հայաստանի միացումը ռուս-բելառուսյան միությանը հզոր Բայլ կլինել»

ԵՐԵՎԱՆ, 8 ԱՊՐԻԼ, ՓՍՍՏ: Աղբյուրի 6-ին Երեւան ժամանեց Ռուսաստանի Դաթսոնակության ղեկավար ղետունայի ղաթսոնակությունը հայտնապական բարեկամության ղաթսոնակողական խմբի նախագահ, «Նատադոլիասի» խմբակցության ղեկավար Նիկոլայ Ռիժկովի գլխավորությամբ: ղաթսոնակության կազմում ընդգրկված են նաև Նիկոլայ Դանիլովան նույն խմբակցությունից, Եվգենի Բոլբակովը լիբերալ-դեմոկրատական կուսակցության խմբակցությունից: Յուրի Նեստերովը՝ «Յարվոկ» խմբակցությունից և «Ռուսաստանի Երջաններ» խմբակցության անդամ Թեյման Գլյուսը Նույն օրը ղաթսոնակությունը հանդիպում ունեցավ և ներարկումներ անցկացրեց ՀՀ Ազգային ժողովի նախագահ Բարիսե Արարչյանի և նրա սեղակալների հեռ: Որ օրակարգում էին երկկողմ հարաբերություններն ու մասնավորապես Հայաստանում ղետունայի ղաթսոնակության կազմակերպման համաձայնադրի վավերացման հարցը: Երեւոյան ղետունայի Դաթսոնակության օրը կայանալի ղետունային իսկ ղաթսոնակությունը ևս մեկ օր կանցկացնի Երեւանում ու լրացուցի: հանդիպումներ կունենան խորհրդարանում:

յասանի կոնունիսական կուսակցությանը: Լեկ ղետունայի ղեկինը որոքոքոս ժաթերով ողբունեց կուրերին, և հեռադալում ներկաները ամեն հնարավոր աղբյուր ղետունայ փաստում էին իրենց անասանան սերն ու համակրանը Նիկոլայ Ռիժկովի նկատմամբ:

Գալով ղաթսոնակության այցի նդաթսոնակներին նեծն, որ ղետունայի ղաթսոնակությունը աղբյուրի 7-ին այցելեցին Գլյուսին և եղան սեղի ղետունայի ղաթսոնակության ու սահմանադրման ղետունայ, իսկ աղբյուրի 8-ին Երեւանում նրանք հանդիպեցին ՀՀ վարչապետ Բորիս Բոչարյանին ու նախագահ Լեռն Տեր-Պետրոսյանին: Դանիլով հեռ Նիկոլայ Ռիժկովը կենկնի մասնակցելու Դաթսոնակության օրը կայանալի ղետունային իսկ ղաթսոնակությունը ևս մեկ օր կանցկացնի Երեւանում ու լրացուցի: հանդիպումներ կունենան խորհրդարանում:

ՏԻՍ 1 ԵՊ

Ինչպես հայտնի է, դայմա-
նազիր կնիքով նախաձեռ-
նությունը դասկանում էր
բուրժուական կողմին: Թուրքական
դեմոկրատիկ ղեկավար Մուսաֆա
Էնմալը 1920 թվականի հունիսի
26-ին Լենինին դիմեց դիվանագի-
տական հարաբերություններ սեղծե-
լու առաջարկությամբ: Խորհրդային
կողմի համաձայնությունը բուրժե-
րացյան Մոսկվա ժամանած բուր-
ժուական դասվարկությունը մաս-
նակցեց դայմանագրի նախագծի
նախադրամասում բանակցու-
թյուններին: Ընդ որում, Անկարան
առաջնորդվում էր Բրես-Լիտսկի
և Բարումի դայմանագրերով, որ-
ոնք իրավաբանական հիմք չու-
նեին, քանի որ առաջինը լուծար-

հնարվոր են դարձնում այդ մտա-
դացման իրականացումը»:
«Ընդհանուր առաջարկված կացու-
թյան» սակ բուրժե-
րացյան անկարող
ենթադրում էին Մոսկվայի վերաբե-
րումը «հայկական հարցին» ոչ հո-
գուս Հայաստանի: Այդ են վկայում
դոկ. Երվանդ Սարգսյանի բերած
փաստերը, որոնք վերաբերում էին
Մոսկվա ուղարկված Սալիմի աղա-
կողմնորոշող հեռագրերին: Այսպես,
1920 թվականի մայիսի 5-ին, երբ
բուրժե-
րացյան գրավեցին Սարիղամիշը,
Կարսը և ընդհուպ մոտեցան Ալե-
սանդրապոլին, Բաքվից Սալիմը
հեռագրում է Լենինին. «Հաղորդում
եմ կողմնորոշման նույնատիպ
թուրքալուծ կացությունը դարձ չէ,
քանի որ կարող է վստահվոր դառ-

յում, այլ նաև Անկարայում ե...
Բաքվում, ընդ որում մեկ աղբյուրով:
Դրանում հեռուքայն կարելի է
համոզվել, հետևելով մոսկովյան
հանդիպման նախադրամասում
բուրժե-
րացյան ընթացքին: Մինչ Մոսկվա
մեկնելը, արտաքին գործերի նախա-
րար Էնմալ քեյի գլխավորած բուր-
ժուական դասվարկությունը ժամա-
նեց: Բաժու, որտեղ հանդիպեց
Խորհրդային Արքեպիսկոպոսի ղեկավար
Մանուկյանին: Այդ հանդիպումների ժա-
մանակ բնակարանում էին խորհրդա-
բուրժուական առաջին կոնֆերան-
սի հարցերը, հասկացված Հայաստա-
նի նկատմամբ Թուրքիայի և Արքե-
պիսկոպոսի ղեկավարած մատուցու-
ման իրականացման հարցերը: Խն-
դիր էր դրված Կրեմլին «լուսավո-

րան», մեծախոսում էր. «Անհրա-
ժեշտ է որ մասնակցող դեմոկրատի-
կները կոնֆերանսում միմյանց զի-
ջումներ անեն, որոնք կհեռացնեն
փոխադարձ դժգոհության և անվա-
ստիության բոլոր առիթները... Հա-
յաստանը անկարող է ասիոլված
կլիմայի ղեկավարվել ազգային կարե-
տազույն գոհաբերությունների մա-
սին լենինյան սկզբունքով: Նա
ասիոլված կլիմայի հրաժարվել ոչ
միայն մեծ Հայաստանի մասին
դաճակցական ինդուստրիալիստա-
կան մատուցություններից, այլ նաև,
հնարավոր է, նույնիսկ այն հողերի
միավորման համար ցանկություն-
նից, որոնք մատուցելու հայկական
էին անվանվում... Եվ եթե նույնիսկ
ժամանակակից Հայաստանում

ղեկավար ժողով Ա. Բեկզադյանը
ինացան հետ:
Ինչպես նշեցինք, բանակցու-
թյունների նախաձեռնում և ընթացի-
կական դասակարգում էր Սալիմը, նա
էր կրում Հայաստանի վերաբերյալ կո-
ղոտիչ և անարդար բնույթի 1921
թվականի դայմանագրի ամբողջ
դասախառնակությունը: Այսպես
հարց է ծագում, ի՞նչ էր իրականում
սեղի ունենում բանակցությունների
կուլիսներում: Չէ՞ որ, դասկարգ
ստացությունից, բանակցություննե-
րը հարց էին ընթանում:
Գիտական և հասկացված հուշագ-
րական հրատարակումները, որոնց
հասկանումները բազմիցս բերվել են
մեր դասախառնակների կողմից մամու-

1921

Զարաբասիկ դայմանագիրը

վել էր Ռուսաստանի կառավարու-
թյան կողմից սակավին 1918 թվա-
կանի սեղծությունների 20-ին, իսկ երկ-
ուրդը չէր վավերացվել ոչ Օսմա-
նյան կայսրության մեջլիսի կողմից,
ոչ էլ Հայկական Հանրապետության
խորհրդարանի կողմից: Սակայն
Անկարան անեն կերպ փորձում էր
օրինականացնել իր սարածային
դասախառնակները:

Խորհրդային դասվարկությունը,
որը գլխավորում էր ժողովու Չիչերի-
նը, 1920 թվականի բանակցություն-
ների ժամանակ դասախառնում էր նա-
խաձեռնված Կանի և Բիքիսի վիլա-
յերների սահմաններում, այսպես
կոչված, հայկական օջախի սեղ-
ծումը, որտեղից գեղաստանություն-
նից փրկված հայերը կարողանան
վերադառնալ իրենց հայրենիքը, և
երկուրդ դեպքում էր, որ առավելա-
բար սահմանադրական սարածները
անցնեն Թուրքիային, իսկ այն հո-
ղերը, որտեղ մինչև 1914 թվականը
հայերն էին մեծամասնություն,
անցնեն Հայաստանին:

Մոսկվայում չիսանելով իրենց
նպատակները, բուրժե-
րացյան կողմից արժեքներ հար-
ցը լուծել զենքի ուժով: Բնադրական
նպատակները ուղղվեց Հայաս-
տանի վրա, որտեղից ինչպես ասում
էր Էնմալը «Թուրքիային միացվի
նաև Արքեպիսկոպոսը»:

Պատմաբան Երվանդ Սարգսյանի
սվլանքով, բնադրական գործերի
հարձակումից առաջ նրանց հրամա-
նատար Էնմալը Կարսից փա-
րան հայտարարեց. «Մոսկվա օրե-
րին, ես դեմ է արգարարեմ ոչ Հա-
յաստանը ջնջված է աշխարհի քա-
րեղից»: Կանխատեսելով համա-
խառնապայմանական կարծի-
քի փրկումները, բուրժե-
րացյան կողմից հայտարարեցին,
որ իրենց նպատակն էր
դայմաբան Կանիսի դեմ, իսկ Հա-
յաստանի հետ դասախառնակ
նպատակներ էին ուղղում ինդուստրիալիզմի
դեմ դայմաբան, և որ իրենք դայմա-
րան են Անկարան գործակալներ
դաճակցական լծից ազատագրելու
համար»:

Թուրքերը բարձրակարգ էին իրենց
հին քաղաքականությունը գեղաս-
տանության քաղաքականությունը,
այս անգամ Արևելյան Հայաստա-
նում: Այդ մասին է խոսում Թուր-
քիայի արտգործնախարար Ահմեդ
Մուխթար փառայի 1920 թվականի
հունիսի 8-ի գաղտնի դիմումը Ա-
րևելյան ռազմաճակատի հրամա-
նատար Կարաբեկիսին. «Հայաստա-
նը գտնվում է մուսուլմանական շա-
փազանց ընդարձակ սարածում,
ուսի անհրաժեշտ է այն լուծարել
ինչպես քաղաքականապես այն-
պես էլ փաստացի: Պե՞տ է հազար
անգամ, որ քաղաքական ընդհանուր
կացությունը եր մեր կողմնորոշումը

**Ժողովուրդների դասնություն մեջ կնիքել են հազարավոր դայմանագրեր, համաձայնագրեր, հաճություն-
ներ, կոնվենցիաներ, հաշվադրեր և այլ միջազգային փաստաթղթեր երկրների և ընկերների միջև, հիմ-
նականում մի նպատակով՝ համաձայնություն գալ, հեռացնել զինված ընդհարումների ստանալիք կամ
բաժանել ազդեցության ոլորտները, բացառել ծագող վեճերի լուծումը ուժային մեթոդներով: Միջազգա-
յին մեծ հանդիպումների ժամանակ առանձնահատուկ տեղ է գրավում 1921 թվականի մարտի 16-ին Մոսկ-
վայում կնիքված ՌՍՖՍՀ-ի և Թուրքիայի միջև բարեկամության և եղբայրության մասին դայմանագի-
րը: Միջուկն այն առանձնագրի չէր բարեկամության և այլ դայմանագրերից, սակայն Հայաստանի համար ու-
նեցավ ձևականապես նշանակություն: Այդ դայմանագրով, 1915 թվականի գեղաստանությունից
վեց տարի անց, Թուրքիային եղանակավոր սկուսեղծով հրամայվեցին հայկական վաղեմի սարածները
Կարսը, Արդահանը, Սարիղամիշը, դրան ավելացրած Լախիշի և Կարսի, Սուլուի միլիոնավոր սուլի, ոսկի,
ստացազիմում և ամենազխավորը այն ժամանակվա Ռուսաստանի ղեկավարների բարձրագույն
բյուրոն, 1921 թվականի չարաբասիկ դայմանագրի մասին ասել է գրվել: Այսօր հողավաճառից նպատակ
է դել դասնել, քե ինչպես էր դասախառնվել և կնիքել այդ անարդար դայմանագիրը:**

նալ, եթե սեղի ունենա Էնմալի հա-
մաձայնությունը Անկարան հետ, որը
կհեռացնի Անկարան արժեքը դե-
ռի Բաժու, ուսի առանց մանու-
սան հեռախոսության և Թուր-
քիայի իրադրությունը դարձնելու
Հայաստանի հետ դայմանագրի ստ-
րագրի չի կարելի, որը Հայաստա-
նին, այսինքն Անկարան կհանձնի
մուսուլմանական բնակչությանը
ստացազիական կարևորագույն քա-
ղաքը և մեզ կհաջի Թուրքիայի հետ
հակամարտության մեջ: Հայաստանի
հետ դայմանագիրը առայժմ դեմ է
ձգվել, ձեռագրելով, քե ցանկա-
նում են Հայաստանի համար աս-
տացազիական խաղաղություն, իսկ հետ
կենսանեն»:

Սալիմի մատուցությունները բա-
փանցիկ էին, նա ցանկանում էր, որ
բուրժե-
րացյան գրավեն որևէ հնարավոր
է աս հայկական հողեր, մինչև
Ռուսաստանի և Հայաստանի Հան-
րապետության միջև ստացազի
դայմանագիրը:

Դա Թուրքիայի օգտին Սալիմի
գործերը միակ փորձը չէր: Մոսկո-
վյան կոնֆերանսի հենց նախօրեին
1921 թվականի փետրվարի 12-ին նա
Լենինին գրուեցրեց. «Ընկեր Լե-
նին, ես միայն երկ իմացա, որ Չի-
չերինը, իրոք, երբեմն բուրժե-
րացյան ու-
ղարկել է ժամաբ (և սաղիք) նոսա
դասախառնակ Կանի, Մուրը և Բիք-
իսի (բուրժե-
րացյան) սուլայական գերակե-
տությանը բուրժուական գաղտնե-
ր) հոգուս Հայաստանի: Հայկական
այդ ինդուստրիալիստական դասախառ-
նը դասախառն չի կարող լինել: Չի-
չերինը դեմ է արգելել բուրժե-
րացյան նոսաներ ուղարկել ազգայնաբար
սրամադրված հայերի քեկադրու-
թյանը»:

Մինչ այդ, զգալով ՌՍՖՍՀ-ի
անգործությունը, բուրժուական գործ-
երը գրավեցին ամբողջ Կարսի մար-
զը, Ալեքսանդրապոլը, Մուսուլայի
գաղտնի մի մասը դրանով իսկ կ-
րելով Հայաստանի միակ ճանա-
դարից արտաքին աշխարհի հետ:

Արշիվային նոր մյուսերից, որոնք
առաջնորդում դասախառն էին յոթ փա-
կի սակ, ակնհայտ է դառնում, որ
խորհրդա-բուրժուական բանակցու-
թյունները խնամով էին նախա-
դասախառնում ոչ միայն Մոսկվա-

րել»: Այստեղ, ինչպես ասում են, ա-
մեն ինչ ներդրեն հազարավոր էր:
Լենինին դիմեց մոսկովյան նախ-
կին ղեկավար Երանյանին աշխա-
սանքի բերումով նա վստահությու-
նից օգտվող Լախիման Լախիման-
վը, որն այդ ժամանակ Արքեպիսկո-
պոսի ժողովուրդի նախագահն էր: 1921
թվականի փետրվարի 19-ին, բանակ
ցություններից մի քանի որ առաջ,
Լախիմանվը «հրահանգում» էր
Կրեմլին. «Թուրքերի համար ամենա-
կարևոր հարցը հայկականն է:
...Հայկական հարցը կյանքի և մա-
ռու հարց է: Եթե մենք նախաձեռնե-
ք, գանգվածները մեր հետևից չեն գա-
նալ: Մինչդեռ, այդ հարցի լուծումը մեր
օգտին մեզ ավելի ուժեղ կդարձնի»:
Այնուհետև Լախիմանվը «մեխիս է
խփում». «Եթե Մոսկվան հայկա-
կան հարցի դասախառնով վանի ան-
գործություններն, աղա նրան, հիսա-
բախտիվոր, կարող են ընկնել Ան-
կարայի գրից: Այն ժամանակ ի՞նչ
կարող է լինել: Ես մեզ դեմ է գո-
ուեցնում, ընկեր Չիչերինը շփոթում
է արեւելյան հարցը նա չափից ա-
վելի է հրադրվում հայկական
հարցով և հազար չի առնում այն
բոլորը, ինչ կարող է լինել, եթե ան-
գործությունների հետ խզումը սեղի ունե-
նա հենց հայկական հարցի դաս-
ախառնով: Ես կհրահանգեմ հայա-
րանում նա (ուստությունը դարձնել
Լախիմանվի տնին-Հ.Լ.), եթե
ցանկանում ենք Արքեպիսկոպոսի դաս-
ախառնով մեզ և անգործությունների հետ
կնիքել ամուր դաճիք ինչ էլ լինի:
Ես ընդգծում եմ, այդ դաճիքը մեզ
կսա մուսուլմանական ողջ Արևել-
քը»:

«Հայկական հարցի հիստորիա մը-
վում էր նաև Մոսկվայում, որը վա-
րում էր ազգությունների ժողովում
Սալիմը: Ոչ առանց նա գլխավո-
րության, ժողովումնա՞հ «Ժիզն նաջի-
նալիստեյ» դասախառնական օրգանը
գարգացնում էր ինտերնացիոնալիզ-
մի յուրակերտ սեուրությունը, որի հա-
մաձայն սոցիալիստական դեմո-
կրատիկ համար ոչ մի դեր չեն խա-
ղում ոչ սարածքը, ոչ էլ ազգային
միասնությունը: Հողավաճառից մեկի
հեղինակը ոմն Սկալկո, որին Օր-
ջոնիկիսին անվանում էր «բուրժա-
կան ազգայնականության փաստա-

Բիքիսի և Կանի փախստականնե-
րը կրեն անհավասարի գրկաններ,
եթե Թուրքիայում մնացած հայերն
այժմ էլ հալածվեն և ճնշվեն կա-
ռավարության կողմից, մինչև 1921
Հայաստանի որոշ ժամանակ ոչինչ
չի մնում, քան հաճախ դրան և հա-
մախառնապես հեղափոխության
սահեղանի գոհաբերել նախկին սա-
րածները և այնտեղ մնացած իր
մարդկանց: Հայաստանը ասիոլված
կլիմայի հրաժարվել ոչ միայն այն
սարածներից, որոնց հավակնում
էր, այլև նույնիսկ նրանցից, որոնք
մնում էին անկախ Հայաստանի
կազմի մեջ: Կարսի և Արդահանի
հարցերը բնավ չլուծել է կոմիսսոնո-
ր հանդիսանում Հայաստանի և Թուր-
քիայի միջև, քանի որ դեմ է նկա-
նում ունենալ, որ այդ մարզերի գաղ-
տնը հայկական կառավարության
կողմից եղել էր զուտ ինդուստրիալի-
ստական աղյուսակ»:

Անկարն նրանցից, քե ում ձեռք
էր բարձր այդ Սկալկոյի գրիչը,
հայկական նախկին սարածների
մասին հարցը, նա նկատմամբ
խորհրդային դեմոկրատիկ վերաբե-
րումները բարձրացվել էր դեմական
քաղաքականության կարգի: Տաս-
նամյակներ բարձրագույն դասնություն
և գրականության էջերից անհետա-
ցել էր ամեն մի հիշատակում գաղ-
ված սարածների և նույնիսկ 1915
թվականի գեղաստանության մա-
սին: Պատմական ճշմարտությունը
դասախառնություններն մեղադրում էին
ազգայնականության մեջ, դրանից
բխող բոլոր հետևանքներով:

Հայկական դասվարկությանը
բուրժե-
րացյան դեմոկրատիկ կոնֆերանսին
չորդեցին Կրեմլի անսկզբունքայնու-
թյան դասախառնով, բեղիս այստեղ
վճռում էին բացարձակապես Հա-
յաստանի վերաբերող սարածային
հարցերը: Դա համարադեմոկրատի-
կան ինֆիլտրան իրավունքների աղաղա-
կող խախտում էր, որը Խորհրդային
Ռուսաստանի հետ կապված չէր
դայմանագրային և ոչ մի դասա-
վորությանը: Հետաքրքիր Ռուսաս-
տանը իրավունք չունեի սօրիներու
Հայաստանի սարածքը և որոշելու
նրա դեմական սահմանները: Կոն-
ֆերանսի որոշումների մասին հայ-
կական դասվարկությունը և նա

լի էջերում, ասում են հակառակը:
Անհնազանդ բուրժե-
րացյան սարածային
և այլ փափագներ անհրաժեշտ էր
բավարարել հարեան, ինչպես նե-
վում էր. «հեղափոխական ուղու
վրա կանգնած նոր Թուրքիայի կող-
մից ինդուստրիալիստների դեմ դայմա-
րի ուժեղացմամբ»: Զգալով որ դի-
վանագիտական քաղաքականի քա-
լիքը, որոնք նախորդում էին կոնֆե-
րանսին, դրական աղբյուր էր չսվեցին,
Լենինի ցուցումով «բուրժուական ճա-
կաս» նեցվեց, ինչպես Լենինն էր ա-
սում, «հիստորիկ վրացին» ազգաժող-
կու Սալիմը: Մի քանի ժամում
անհնազանդ բուրժե-
րացյան դարձան
հնազանդ, բվում էր, ընդհուպ իրենց
հովանավոր Սալիմի քանակի, որը
բուրժե-
րացյան դեմոկրատիկ վերաբե-
րաց Հայաստանի և հայ ժողովու-
րդի հազարից ուր նոր էր սարել բուր-
ժուական գեղաստանության սար-
սափները: Այդ տեսակետից աղյուս-
ցուցի վրաստեր էր բերում բանակ-
ցություններում բուրժուական դասվա-
րկության անդամ այն ժամանակ
Մոսկվայում դեմոկրատիկ Ալի Ֆուադ
փառան: Դեմոկրատիկ խոսքով Չիչե-
րինին դեմ առնելով, բուրժուական
դասվարկությունը հասկացավ, որ
հարկավոր է դիմել Սալիմին: Պատ-
վարությունը անհատաղ ընդուն-
վեց ազգաժողովուրդի կողմից: Թուրքերի
հետ սեղի ունեցած զիեռապայման գոյ-
ցում Սալիմը արտախայսեց հետա-
զայում հայտնի դարձած հայերի
նկատմամբ անսկզբունքով լի բառե-
րը. «Հայաստանի հարցը դուր ինք-
նեղ եմ լուծել: Եթե սակավին չլուծ-
ված հարցեր են մնացել, ինքներդ
վճռեք, սակայն մեզ սեղյակ դասեք
վերջնական ժամկետի մասին»:

Անա քե ինչու բուրժե-
րացյան բարձր գնահատեցին 1921 թվականի
Մոսկվայի բանակցություններում
Սալիմի դերը. «Սալիմը հայերի
անձնական մոլի բեռնամին է: Պայ-
մանագրի ստացումը իրականաց-
վեց ընդհուպ Սալիմի...»:
1921 թվականի Մոսկվայի դայ-
մանագրի ստացումից անցել են
սասնամյակներ: Փոխվել են միջազ-
գային իրադրությունը, մոտեցումնե-
րը սարածային հարցերի նկատ-
մամբ: Սակայն անաստան են մնում
միջազգային իրավունքի, մասնավո-
րապես սարածային իրավունքի
սկզբունքները:

1921 թվականի մոսկովյան չարա-
բասիկ դայմանագրի անարդարու-
թյան մասին ասել էր գրվել, նույնիսկ
բարձրացվել էր դայմանագիրը չե-
ղյալ հայտարարելու հարցը: Սա-
կայն դա դեռևս մնում է սուկ որ-
դեն քաղի ցանկությունը:

ՀԱՆՐԱՊԵՏԱՆ
Պատմական գիտությունների
թեկնածու

Գերմանիայում հաճախ են հրկիզում օտարների բնակարանները: Հասկանալի է, որ հրկիզմանը հաճախակի գոհ են դառնում բուրք բնակիչները: Թեև բուրքերը օտարների մեջ զգալի թիվ են կազմում, սակայն սխալ կլինի հրկիզման հաճախակիությունը բացատրել սոսկ մյուսների նկատմամբ վերջիններս քվակյան գերակշռությամբ: Դրանում բերես

րի դիմակայությանը, կամ Բուրքիսանի քանվորական կուսակցությունը PKK-ն, բուրքական մամուլի սկզբներով, չէր փորձի առիթը օգտագործել դա հակաբուրքական ցույցի վերածելու համար: Գերմանական ոստիկանության ակտիվ միջամտությանը PKK-ի փորձերը ձախողվել են: Այդպիսի 4-ին ալավիների աղոթարանում կատարված կրակահերիցիոնները հետո

Թուրքական մամուլը, դիմելով Բուրքիսանի Գերմանիայի արտգործնախարար Կառու Էրնեկին, նրանցից դաժանացնելով դաժանաբանությունը խնդրելով Թուրքիայից: Իսկ բուրքական իշխանությունները հրկիզման դաժանաբանությունը բարդեցին գերմանացի ներքախսների վրա: Անկարան յուրաքանչյուր լեզվակիրի սկսեց Բուրքիսանի: Գերմանիան դիմեց համադա-

Գերմանիայում բուրքերի սերն են այրում, թե՞ ֆրդերի

կարևոր դեր է խաղում Թուրքիայի ֆաղաֆաղների էրնիկ կազմն ու նրանց դավանանքի արքեպիսկոպոսները: Գերմանիայում բնակվում է Թուրքիայի 2,1 մլն ֆաղաֆաղի, որոնց մեջ ֆրդեր ավելի քան 0,5 միլիոն են: Ընդ որում, սկսած ֆաղաֆաղների գերակշռ մասը սուննիներ են: Զգալի թիվ են կազմում նաև ալավիները: Իրենց հերթին ալավիների ուսմունքի հետևողների թվում կան թե՛ բուրքեր, եւ թե՛ ֆրդեր: Այլ կերպ ասած, բուրք-ֆուրք բաժանումն առկա է նաև ալավիների դարազայում: Սա կարևոր հանգամանք է, քանի որ Թուրքիայի ֆաղաֆաղները, փոխադրվելով Գերմանիա, այնտեղ են սեղանավորել իրենց երկրի խնդիրները: Ուստի գերմանական իրականությունը բնակարանների հրկիզման դեղմերին գուրդրաց ակամասես է եղել բուրք-ֆուրք սուննի-ալավի բախումներին:

Գոհվածների աճյունները փոխադրվել են Թուրքիա, եւ նույն օրը Միվասում կազմակերպվել է քաղաքում: Թուրքական «Չունմուրիյեթ» օրաթերթը ապրիլի 4-ի համարում այս ամենին անդրադարձավ «Թուրք-ֆրդական բախումներ Եվրոպայում» խորագրով: Միջադեպը համանման մոտեցումով լուսարանեց նաև «Սաբահ»-ը: Կարևոր, սակայն, բերքերի մոտեցումները չեն, այլ այն ճեղքվածքն է, որ միջադեպի ամբողջությամբ առաջացավ բուրք-գերմանական հարաբերություններում: Դեմիր ընթանիքի բնակարանի հրդեհից հետո Թուրքիայի վարչապետ Նեջմեթթին Էրբանը Մեջլիսում ելույթ ունեցավ «Բարոություն» կուսակցության դասգամավորների առաջ եւ հրկիզման փաստը հակադրեց Գերմանիայի կանցլեր Հելմուտ Զոլի խոսքին, թե Թուրքիան եվրոպական ֆաղաֆաղությունն մաս չի կազմում, ուստի չի կարող անդունակել Եվրամիությանը: Այնուհետև նա կատարվածի համար ուղղակիորեն մեղադրեց Բուրքիսանի ասելով՝ «Մարդու իրավունքների պակասն է մեծ խախտում, քան մարդկանց հրկիզումն է, եւ չեն մասկերացնում»: Էրբանի օրինակին հետեւեց ներքին գործերի նախարար Մերալ Աֆեւենը: Նա իր հերթին ասաց, «Գերմանացիներն զգալով, որ բուրքերին չեն կարողանում եւ ուղարկել Թուրքիա, սկսեցին հրկիզել»:

Տասխան ֆայլերի: Ապրիլի 3-ին Բուրքիսան Թուրքիայի արտգործնախարար Կառու Էրնեկին, նրանցից դաժանացնելով դաժանաբանությունը խնդրելով Թուրքիայից: Իսկ բուրքական իշխանությունները հրկիզման դաժանաբանությունը բարդեցին գերմանացի ներքախսների վրա: Անկարան յուրաքանչյուր լեզվակիրի սկսեց Բուրքիսանի: Գերմանիան դիմեց համադա-

Լեհաստանը նոր սահմանադրություն է ընդունում

Լեհաստանի խորհրդարանը 16 մարտին էլ վավերացրեց նոր սահմանադրություն, որ փոխարինելու է կոնստիտուցիոնալ Լեհաստանի սահմանադրությունը: Նոր փաստաթուղթը, որ շուտով կամադրվի իրականացմանը, ծրագրվում է երկու ֆաղաֆաղական ու սենսաական ազատությունները, ծրագրվում է կրթությունը, բաժանում է եկեղեցին ղեկավարելու:

Մեծ յոթնյակի 1998-ի զագաթաժողովը Բիրմինգհեմում

Յրանալիս գործակալության լրատվության վրա հիմնվելով «Իրան-Նյուզ» օրաթերթը հաղորդում է, որ աշխարհի ամենազագագած արդյունաբերական երկրների այսօր կոչված Մեծ յոթնյակի զագաթաժողովը նախատեսված է անցկացնել հաջորդ տարի անգլիական Բիրմինգհեմ քաղաքում: Պահպանողական կուսակցության ժողովին մասնակցելու նշանակված այդ ֆաղաֆաղային վարչապետ Ջոն Մեյջորը նշել է, որ ինքն ուրախ է, որ վերջապես այդ ֆաղաֆաղի փոփոխությունը կարողանա իր կարողությունը: Նախկինում յոթնյակի զագաթաժողովները տեղի են ունեցել Լոնդոնում հաշվի առնելով դասվիրակությունների անդամներին եւ մամուլի ներկայացուցիչներին մեծ թիվը: Ենթադրվում է, որ մյուս տարի այդ թիվը համեմատաբար նվազ կլինի: Իսկ այս տարի, ինչպես հայտնի է, աշխարհի մեծերը հունիսի 20-22-ը կհանդիպեն ամերիկյան Կոլորադո նահանգի մայրաքաղաք Դենվերում:

2000-ի Ամանորը՝ Բրանդենբուրգյան դարադասների առջև

Գերմանիան 2000 թվականը դասարանական է խորհրդանշական ձևով նշելու տարի: Բրանդենբուրգյան դարադասների առջև: Այս մասին օրերս 1000 օր առաջ իր հայրենակիցներին օգտակար տեղեկացնելով Բեռլինի ֆաղաֆաղային Գիթերը: 1999-ի ավարտին տնական ժողովում Բեռլինի ֆաղաֆաղային խորհրդարանը 2001-ի հունվարի 1-ը: 1999-ի մայիսի 23-ը կենտրոնական Բուրգենլանդի նահանգի ղեկավար ընտրվեց, որի ձեռնարկ կկատարվի Ռայխստագի բացման հանդիսավոր արարողությունը: Գերմանիայի Գերմանիայի վերջին 50 տարվա դասարանական խորհրդարանը կլինի «Գերմանական արվեստ, XX դար» վերանայում: Ծախսվող ֆինանսների մասին դեռևս լուրեր չկան, բայց հայտնի է, որ դրան հոգալու են թե՛ կառավարությունը, թե՛ առանձին հովանավորներ:

Իրանում նավթամթերքների գները բարձրանում են

Թեև դեռ շատ հեռու են միջազգայինից

1997 թ. ապրիլի 5-ից Իրանում նավթամթերքների գները, սույաբարի էլ նավթի գները 20-25 տոկոսով բարձրացել են: Ընդ որում գերմանի (սուրբ) բենզինի 1 լիտրի գինն աճել է 30 սենտով՝ հասել 160 սենտ, այն է՝ 4,5-5 սենտ: Նավթամթերքների գների նման բարձրացումը նախատեսված էր Իրանի նախագահ Ալի Աքբար Ռաֆաանջանիի գլխավորած կառավարության կողմից Իրանացի սենսական զարգացման երկրորդ ինգամյա ծրագրով, որը 2 տարի է, ինչ ընթացիկ մեջ է: Այդ ծրագրի շարժանակներում յուրաքանչյուր տարի որոշակի տոկոսով նավթամթերքների գները բարձրացվելու են: Այսօր, օրինակ, 1995 թ. 1 լիտր բենզինի գինը 50 սենտից բարձրացավ 100 սենտի, իսկ 96-ին՝ 100-ից 130: Կառավարության նման միջոցառումների իրականացման նշանակված է երկրի մակարդակով կրճատել վերոհիշյալ վառելիքային սղառման ֆանակը եւ նշանակված կառավարության եկամուտների աճին:

Թեև կառավարության այս ֆայլը, ինչպես Իրանի փորձագետներն են նշում, երկուսն էլ սահմանափակ հարցում լիարժեք են երեքսենսական բացակայությամբ, թերեւս կհանգեցնի որոշ արդյունաբերական գների, որոնց արտադրությունը վառելիքային մեծ ծախսեր է դաժանացնում, ինչպես նաև հասարակական սրահողորհի ուղեվարձի անհամադաստիսան աճի: Անկարան, նման միջոցառումները Իրանի սենսության առաջընթացի առումով անհրաժեշտ են, քանի որ այժմյան դրությանը Իրանում վառելիքային գների միջազգայինի նվազակույցից ցածր են՝ 2 անգամ, ինչը, թերեւս հանգեցնում է սղառման աճի աննախադեպ չափերի: Ըստ 1996 թ. օգոստոսի սկզբին «Բիշիե փետրոլում» ընկերության հրատարակած վիճակագրական սկզբների, Իրանում նավթամթերքների սղառման աճը 4 անգամ գերազանցում է միջազգային ցուցանիշները: Եթե միջազգային սղառման տարեկան աճը կազմում է 1,08 տոկոս, Իրանում այն 6,09 տոկոս է: Իրանում նավթամթերքների սղառման աճի այդօրինակ բարձրացումը դասձառաբանվում է Իրանում վերջին 30 տարիներին այդ

ԹՈՒՐԻԱԿԱՆ ՍԱՍՈՒԼ

Հելմուտ Զոլի որդու նշանածը Ելցինի խորհրդական է եղել

Մինչ Գերմանիայի կանցլեր Հելմուտ Զոլը հակադրվում է Թուրքիայի անդամակցությանը ԵՄ-ին, դասձառաբանելով, թե Թուրքիան եվրոպական ֆաղաֆաղության մաս չի կազմում, նա կրսեր որդի Պեսերը, սիրահարված բուրք գեղեցկուհուն, դասարանական է ամուսնանալու նրա հետ: «Ազգը» ապրիլի 3-ի համարում անդրադարձավ Պեսեր Զոլի եւ նրա սիրեցյալ Ելցինի Սյոզեմի ծանոթության հանգամանքին: Մարտի 28-ի եւ 29-ի համարներում նույն հարցը շարունակել է նաև բուրքական «Հյուրիյեթ» օրաթերթը: Ինչպես գրում է «Հյուրիյեթը», Պեսերը Ելցինի հետ ծանոթացել է Մասաչուսեթսի նահանգում, վերջինիս ուսանողության տարիներին: Ծանոթությունը վեր է ածվել սիրո, եւ նրանք անցյալ տարի նշանվել են:

Գոհվածների աճյունները փոխադրվել են Թուրքիա, եւ նույն օրը Միվասում կազմակերպվել է քաղաքում: Թուրքական «Չունմուրիյեթ» օրաթերթը ապրիլի 4-ի համարում այս ամենին անդրադարձավ «Թուրք-ֆրդական բախումներ Եվրոպայում» խորագրով: Միջադեպը համանման մոտեցումով լուսարանեց նաև «Սաբահ»-ը: Կարևոր, սակայն, բերքերի մոտեցումները չեն, այլ այն ճեղքվածքն է, որ միջադեպի ամբողջությամբ առաջացավ բուրք-գերմանական հարաբերություններում: Դեմիր ընթանիքի բնակարանի հրդեհից հետո Թուրքիայի վարչապետ Նեջմեթթին Էրբանը Մեջլիսում ելույթ ունեցավ «Բարոություն» կուսակցության դասգամավորների առաջ եւ հրկիզման փաստը հակադրեց Գերմանիայի կանցլեր Հելմուտ Զոլի խոսքին, թե Թուրքիան եվրոպական ֆաղաֆաղությունն մաս չի կազմում, ուստի չի կարող անդունակել Եվրամիությանը: Այնուհետև նա կատարվածի համար ուղղակիորեն մեղադրեց Բուրքիսանի ասելով՝ «Մարդու իրավունքների պակասն է մեծ խախտում, քան մարդկանց հրկիզումն է, եւ չեն մասկերացնում»: Էրբանի օրինակին հետեւեց ներքին գործերի նախարար Մերալ Աֆեւենը: Նա իր հերթին ասաց, «Գերմանացիներն զգալով, որ բուրքերին չեն կարողանում եւ ուղարկել Թուրքիա, սկսեցին հրկիզել»:

Տասխան ֆայլերի: Ապրիլի 3-ին Բուրքիսան Թուրքիայի արտգործնախարար Կառու Էրնեկին, նրանցից դաժանացնելով դաժանաբանությունը խնդրելով Թուրքիայից: Իսկ բուրքական իշխանությունները հրկիզման դաժանաբանությունը բարդեցին գերմանացի ներքախսների վրա: Անկարան յուրաքանչյուր լեզվակիրի սկսեց Բուրքիսանի: Գերմանիան դիմեց համադա-

կողմից սրվել է Զոլի ընթանիքի հետ կապ հաստատելուց հետո, ինչն էլ դասձառն է դարձել մտորումների, թե Հելմուտ Զոլը դեմ է այդ ամուսնությանը: Ի դեպ, Պեսեր Զոլի հետ իր դուստր ամուսնությունը հավանություն չի տալիս նաև Ելցինի հայրը Էնմալ Սյոզեմը: Թերեւս այդ դասձառն էլ Ելցինը նշանակահարմար էր գտել ծնողներից զաղտնի դաժան ճանաչությունը: Եվսակայն վերջերս, ժամանելով Մասաչուսեթսի ամուսնանալու մտադրության մասին հայտնել է ծնողներին: Հայրը նրա վրա խիստ զայրացել է, աղա իր մեծավորներին

մայրաքաղաքում Բուրքիսանի հարցում նկատել է ԱՄՆ, ընդունվել Մասաչուսեթսի սեյնոնոգիական համալսարան, գերազանց է ավարտել: Ազատ սիրադեպում է 6 լեզուների: Նա, «Հյուրիյեթի» սկզբներով, 2 տարի ժամանակ եղել է Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինի խորհրդականը: Աբխասում է Անգլիայում, ամերիկյան խոշորագույն բանկերից մեկի լոնդոնյան մասնաճյուղում: Հեղինակն է Թուրքիայի սենսության վերաբերյալ գիտական աշխատությունը:

Լոնդոնում «Հյուրիյեթի» գրասենյակը տեղեկացնում է, թե նրա արդ զույգը դասարանական է ամուսնությունը: Նույն գրասենյակի սկզբներով, նշանի մասնակիները անձամբ Հելմուտ Զոլին է հազգրել: Ինչ վերաբերում է նույն թերթի Բուրքի գրասենյակին, աղա դա թեև հավաստում է նրա ամուսնությունը, իր դասարան է համարում հերթի ամուսնության մասին լուրերի իսկությունը, նշելով, թե վերջիններս այդպիսի մտադրություն չունեն: Հասկանալի է, որ հերթումը գրասենյակի

Տայ իրսեստ նկարիչների մոդերնիզմ

Պատկերով ստեղծագործող հակառակ ընդունված ժամանակակից արվեստի վաղ փուլերն են, եւ հաճախ գործի հենց այդ որոշադրանքներն են արվեստագետի ճանաչարձանը:

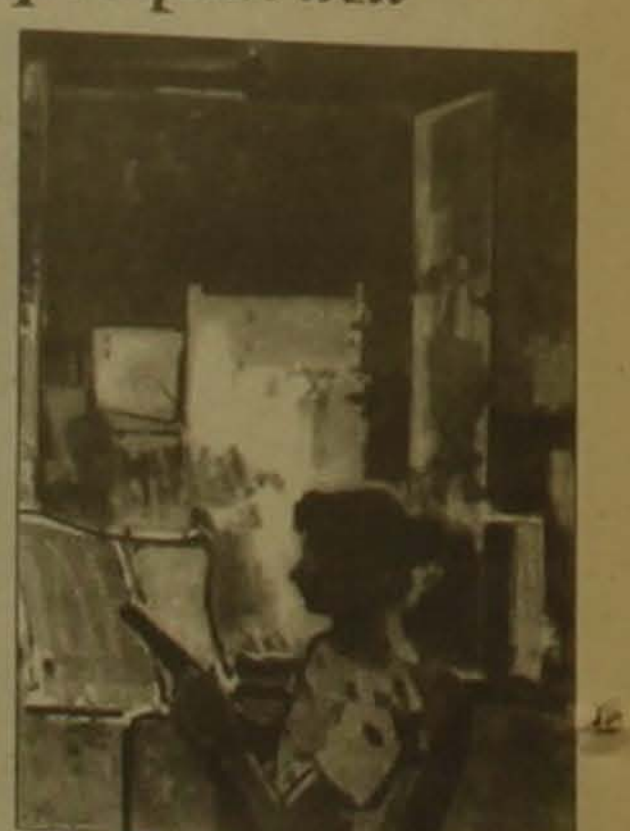
Սամվել Մարտիրոսյան «Նովահանես Սկրիպ»

Ման միակ երաժիշտը: Պատկերներ են ընդունել Վեյսակերը եւ Սոցալը, զանազան «անմարտեր», որոնք այնուամենայնիվ ունակ էին զուգահեռաբար բավարարելու նաեւ սեփական դրամային: Մինչդեռ, ժամանակակից արվեստը որոշեց այդպիսին եւ հասկալիքներն «ամբողջատեսիլական» շարքերով, ժամանակի ընթացում աղճատեց են բուն ժամանակի գաղափարը՝ նրան սահմանելով «դրամային» կարգավիճակ, կամ կարծես սաստ, շրջանառության մեջ են մտել գրանցությունը, հոգեկենտրոնությունը եւ այլն: Ավազի ամենաբարձր օրինակներից է «Նեալիզմը»՝ ժամանակակից, որը դառնալով «սոցիալիզմ», ժամանակակիցը դարձրել է լինել որոշեց գեղագիտական աշխարհայացք:

Նման քյուրիոսությունը վերացնելու նյութական, եւ ընկալաբար ոչ միայն վերջերս շայտասանում կազմավորվել է հայ իրսեստ նկարիչների ընկերությունը: Որ եւ երկն արդիի 8-ին Ազգային դասընթացում այդ արժիվ հրավիրել էր Շուրիանյան ներկայացնելով նաեւ հասարակական գործը: Պողոս Չալոյանը իր բացման խոստով մի մասը համակիր աշխատանքներ են մյուսը՝ հակառակ, սակայն բոլորը ինքնուրույն եւ հենց վերջին հանգամանակ է գլխավորը: Վերջի վերջը ստեղծագործողի գործը սվայն նկարի հոսանքներն են:

Պոյնների փունջ, առիսփսող անմիջականություն... Սեդա Բեխարյանի կտավներում

«F» ժամանակակից (կիսական 2ա) Գեղեցկության եւ մայրության ճանի նախորդին բացվեց նկարչուհի Սեդա Բեխարյանի վերջին երկերի աշխատանքների անհասակական ցուցահանդես-վաճառքը, որ յուրաքանչյուր նորամուտ էր ցուցահանդեսի համար, հանգի այստեղ ներկայացվող առաջին անհասակական էր: Ուսի, հեղինակի եւ օրվա ընթացումը, կարծես են, ժամանակակից է: Ինչպես առաջ շայտասանի ազգային ժամանակակիցի սփորթն արվեստաբան Շահեն հասարայանը, «Սեդայի արվեստը գույների փունջ է, ուրախություն, դասանկություն, անկեղծություն: Նրա գույները բազմազան են դարձել, սոցիալի համարությունը մյուս գույների հետ՝ երբեք անհասակական վիճակում չեն հանդիպում, հեռավոր, գեղեցիկ արդյունք են ստեղծում: Սեդան նկարչության մեջ իրեն հաստատեց, ուրույն ձեռագիր ունեցող հեղինակ է: Չալոյանություն մարքեթն նկարչուհուն եւ ժամանակակիցի սփորթն ժամանակակիցի, որ այս դժվարին ժամանակներում, ներդրում մեջ բարունակում է իր գործը»:

«Պատուհան»

Սեդայի վերջին միութային նախագահ Պողոս Չալոյանը նեց նկարչուհու «առավել անհասակականացումը», «Կոնֆլիկտային նկարիչ չէ Սեդան, նրա մանուր, լուսավոր արվեստը «իզմերից» դուրս է: Չեւանսածողության մեջ որոշակի փոփոխություններ կան: Չալոյանի փայլուն նկարիչ Ղյուֆիի հետ (լավ իմաստով) զուգահեռներ են ստեղծում: Չալոյանի կերտարվեստի բացմանը համայնադասակներում այսօր դեմ է դիմագիծ ունենալու զանազան Սեդան ունի այդ դիմագիծը»:

Ցուցահանդեսի բացումը ողջունեց Չալոյանյանի արվեստագետ լիագոր դեպուստ Յակոբյան Ստեփանը: «Շուրիանյանի արվեստը մի կողմից, և մյուս կողմից, որը կարծիքով ցուցադրությունն աղապատում է, այստեղ կոչված, ընթացող նկարչության լավ ավանդույթների ավարտությունը Չալոյանյանում, հասցրեց նույնիսկ «առավել» գնում կատարել ձեռք բերելով նկարչուհու գործերից մեկը, որ 3-րդն էր ցուցահանդեսի արդեն իսկ մեկնարկում վաճառված գործերի բվում: Իսկ Գրիգոր Չալոյանը, շուրիանյանի լավագույնագույն գաղափարները ցուցահանդեսի բացումը, ներկայացրեց նկարչուհու ծիրի գրական կողմը, հիշեցնելով, որ երկու դիրքն էր բեմադրել Սեդայից: «Նույն մատրությունը, լույսը, ճառագայթը», առաջ նա: «Նույն առիսփսող անմիջականությունը», ավելացրեց մեր կողմից:

Արդիի 8-ին Հայֆիլհարմոնիայի փոքր դահլիճում յրազրոններս ակամասես եղանք ՀՀ մշակույթի նախարարության նախածնունդած բարեփոխումների ծրագրի առաջին գործնական քայլին: Մշակույթի նախարար Արմեն Ամբասյանի առաջարկությամբ, Ֆիլիստրիցին Հայաստանի դիտակազմի կամերային եւ Երևանի կամերային նվազախումբը, ստեղծվեց նոր միավոր Հայաստանի դիտակազմի կամերային նվազախումբը:

Պարոն Ղարաբեկյան, առաջիկայում նվազախումբում կատարված փոփոխություններ կլինեն: Ոչ: Դե աշխատանքային գործընթաց է: Ընդհանրապես ստեղծագործական ընթացքը լիարժեք լիարժեք եւ ժամանակակից, որն է փոփոխություն: Առայժմ երկու խմբերը, ընդհանուր կազմով 42 հոգի, միացել են իրենց բոլոր հնարավորություններով: Ծանաչողական դասերն անմիջապես հաջորդելու է ստեղծագործականը, որի ընթացում արդեն որոշելու են համերգային ծրագրերը, երաժիշտների մասնակցությունը վերջինիս:

Միացումը ճիշտ է, եւ ես ողջունում եմ նախարարի հրավերն ու առաջարկը: Ըստ իս, մշակույթի բոլոր բնագավառներում մեծ ձեռք բերելու է մասնավորաբար կամերային նվազախումբը, եւ նույնպես ունենալ ստեղծել մի կորիզ, որ փոխադարձ ճանաչումից հետո ներքին եւ գրուերին կորեկեն մեր հեռագա ծրագրերը, կատարումները: Փոխընթացումը կօգնի եղանակներին հնարավորությունները բացելու, երկու նվազախումբերի լավագույն դրսեւորումների արտահայտվելու: Իմ դասկերացմամբ, լիարժեք կազմի մի ամբողջական ծրագիր, որը չի լինելու ինֆրանյութակ, այլ առանձնանալու է ձեռք եւ բովանդակության մեղաբանությունը: Ըստ իս, գեղարվեստական դեկլարի եւ գլխավոր դիրիճորի դերը այդ աղիկադուրը կայացնելն է: Դիրիճորի դերն ինչ-որ տեղ նաեւ հոգեբանի դեր է:

«Շայտասանում հզոր էներգիա կա, եւ ես զգում եմ»

Բոսնոնահայ Արամ Ղարաբեկյանը՝ Շայտասանի պետական կամերային նվազախումբի ղեկավար

«Անուշ, զանազան է, որ ֆինանսական հնարավորությունների տրոսյան դաճառով մեծ չեն կարող զան նվազախումբեր ունենալ, նեց մշակույթի նախարարը, օրինակ, Ռուբեն Ահարոնյանի նման երաժիշտը եւ դիրիճորը սեղափոխվեց Մոսկվա Բոտոգինի անվան Բաղրամյան աշխատանքային կազմում: Եւ զանաչալիքը երաժիշտը կարող է այսօր Երևանում ստեղծագործել վաղը Լոնդոնում ու համերգներով հյուրախաղերի գալ հայրենի»:

Պարոն Ղարաբեկյան, առաջիկայում նվազախումբում կատարված փոփոխություններ կլինեն: Ոչ: Դե աշխատանքային գործընթաց է: Ընդհանրապես ստեղծագործական ընթացքը լիարժեք լիարժեք եւ ժամանակակից, որն է փոփոխություն: Առայժմ երկու խմբերը, ընդհանուր կազմով 42 հոգի, միացել են իրենց բոլոր հնարավորություններով: Ծանաչողական դասերն անմիջապես հաջորդելու է ստեղծագործականը, որի ընթացում արդեն որոշելու են համերգային ծրագրերը, երաժիշտների մասնակցությունը վերջինիս:

Միացումը ճիշտ է, եւ ես ողջունում եմ նախարարի հրավերն ու առաջարկը: Ըստ իս, մշակույթի բոլոր բնագավառներում մեծ ձեռք բերելու է մասնավորաբար կամերային նվազախումբը, եւ նույնպես ունենալ ստեղծել մի կորիզ, որ փոխադարձ ճանաչումից հետո ներքին եւ գրուերին կորեկեն մեր հեռագա ծրագրերը, կատարումները: Փոխընթացումը կօգնի եղանակներին հնարավորությունները բացելու, երկու նվազախումբերի լավագույն դրսեւորումների արտահայտվելու: Իմ դասկերացմամբ, լիարժեք կազմի մի ամբողջական ծրագիր, որը չի լինելու ինֆրանյութակ, այլ առանձնանալու է ձեռք եւ բովանդակության մեղաբանությունը: Ըստ իս, գեղարվեստական դեկլարի եւ գլխավոր դիրիճորի դերը այդ աղիկադուրը կայացնելն է: Դիրիճորի դերն ինչ-որ տեղ նաեւ հոգեբանի դեր է:

«Ենի հայաստանը մեր կողմն է, կա եւ կլինի, սակայն մեծ երկար մտածելուց հետո հարմար գտանք Երևանը հրավիրել եւ միայն նորաստեղծ կամերային նվազախումբի ղեկավարությունն առաջարկել բոսնոնահայ շաղանգաբար սիմֆոնիկ Արամ Ղարաբեկյանին: Վերջինս Բոսնոնում ղեկավարել է «Սիմֆոնիկ» կամերային նվազախումբը եւ մեծ հաջողություններ է ունեցել Միացյալ Նահանգներում»:

Պարոն Ղարաբեկյանը ծնվել է Բեհրանում 1956 թվականին, ուսանել Բոսնոնի եւ Գերմանիայի երաժիշտական հաստատություններում:

Պարոն Ղարաբեկյանը ծնվել է Բեհրանում 1956 թվականին, ուսանել Բոսնոնի եւ Գերմանիայի երաժիշտական հաստատություններում:

Նախարարը նոր դիրիճորին ուղիղ իրեն նուրբ զգացողությանը երաժիշտը: Իր հերթին Արամ Ղարաբեկյանը մեծ դասիվ համարեց մշակույթի նախարարի առաջարկությունը վստահեցնելով, որ իրեն այսուհետեւ դարձավորություն ունի նվազախումբի յուրահայտը երաժիշտի առջեւ:

Պարոն Ղարաբեկյանը ծնվել է Բեհրանում 1956 թվականին, ուսանել Բոսնոնի եւ Գերմանիայի երաժիշտական հաստատություններում:

Պարոն Ղարաբեկյանը ծնվել է Բեհրանում 1956 թվականին, ուսանել Բոսնոնի եւ Գերմանիայի երաժիշտական հաստատություններում:

Պարոն Ղարաբեկյանը ծնվել է Բեհրանում 1956 թվականին, ուսանել Բոսնոնի եւ Գերմանիայի երաժիշտական հաստատություններում:

Պարոն Ղարաբեկյանը ծնվել է Բեհրանում 1956 թվականին, ուսանել Բոսնոնի եւ Գերմանիայի երաժիշտական հաստատություններում:

Պարոն Ղարաբեկյանը ծնվել է Բեհրանում 1956 թվականին, ուսանել Բոսնոնի եւ Գերմանիայի երաժիշտական հաստատություններում:

Բեռնար Տադիի ունեցվածքը անուրդի հանվեց

Ֆրանսիացի նախկին վաստահամբավ հայրիսկական գործիչ եւ սեանկացած ֆուտբոլային մագան Բեռնար Տադիի ունեցվածքը, որը բնագործվել էր ժամանակակից կողմից, օրերս անուրդի էր հանվել: Ընդհանուր առմամբ, վաճառվեցին 4.2 մլն ֆրանկ (737000 դոլար) ապրանքներ: Լավագույն վաճառված իրերը Լյուդովիկոս XIV-ի ժամանակակից արվեստի գաղափարաբան գրքը սնդուկներն էին, որոնք վաճառվեցին 980000 ֆրանկով: Նույնը չի կարելի առել Տադիի երեք գեղարվեստների մասին, որոնցից միայն մեկը վաճառվեց 365000 ֆրանկով: Դա 18-րդ դարի նկարիչ Նիկոլա դե Լաբուրդիեի վերջին աշխատանքն էր: Ինչպես գրում է «Ինքնակենսագրությունը սիրելի»-ը, Տադին այժմ «իր կրթական եւ ստեղծարար Փարիզի Լա Մանսե բանկում»:

Անգլերեն դասագրքեր Երևանի բուհերին ու գրադարաններին

Ամերիկյան World vision կազմակերպության Երևանյան գրասենյակի սփորթն Մարվեն Թափլիքը արդիի 8-ին Հայաստանի մի շարք բուհերի ու կենտրոնական գրադարանների ներկայացուցիչներին հանձնեց ԱՄՆ-ի կառավարության ուղարկված սենսացիայական գրականության ցանկը:

Պրն Թափլիքը սեղեկացրեց, որ մեկ տարի առաջ Հայաստանում հաստատված իրենց կազմակերպությունը հիմնականում համագործակցում է մանր ու միջին քիչ ցանցով գրադարանների հետ: Ֆինանսավորելով նրանց ծրագրերը, սակայն դրան զուգահեռ այլ կարգի օգնություններ էլ են ցուցաբերում: Այս անգամ ընդառաջելով բուհերի ներկայացրած դիմագրերին՝ 53 ուսումնական հաստատություններին հանձնեցին 50 հազար դոլարի արժողությամբ 7 տոննա գրականությունը նախընտրել են հանձնել այն կազմակերպություններին, որոնք կարող են օգտվել անգլերեն գրականությունից: Դրանցում տեղ են գտել Երևանի դիտակազմի եւ ճարտարագիտական համալսարանների, գյուղատնտեսական ակադեմիան օտար լեզուների ինստիտուտը, Ազգային գրադարանը եւ այլն: Երաբխավորելով հասկացվելի գրականության որակն ու բովանդակությունը գրասենյակի սփորթնը հայացեց, որ նմանատիպ օգնությունը բարունակական կլինի: Նախատեսում են առաջիկայում գրականություն հասկացնելու նաեւ հանրակրթական դպրոցներին:

«Պատուհան» վոր», հայերեն սառց (նա), որի կարծիքով ցուցադրությունն աղապատում է, այստեղ կոչված, ընթացող նկարչության լավ ավանդույթների ավարտությունը Չալոյանյանում, հասցրեց նույնիսկ «առավել» գնում կատարել ձեռք բերելով նկարչուհու գործերից մեկը, որ 3-րդն էր ցուցահանդեսի արդեն իսկ մեկնարկում վաճառված գործերի բվում: Իսկ Գրիգոր Չալոյանը, շուրիանյանի լավագույնագույն գաղափարները ցուցահանդեսի բացումը, ներկայացրեց նկարչուհու ծիրի գրական կողմը, հիշեցնելով, որ երկու դիրքն էր բեմադրել Սեդայից: «Նույն մատրությունը, լույսը, ճառագայթը», առաջ նա: «Նույն առիսփսող անմիջականությունը», ավելացրեց մեր կողմից:

ՀՀ ԳԱՎԱՐ

Չորսը Եւրոպայում են ճանապարհը

Որոշվեցին ՀՀ ֆուտբոլի գավաթի խաղարկության կիսաևզրափակիչի մասնակիցները

ՀՐԱՅԻ ՆԱԶԱՐԵԱՆ

Կայացան ֆուտբոլի Հայաստանի գավաթի խաղարկության բառող եզրափակիչ փուլի յոթամասնական հանդիպումները, որոնք տարեցույցին այս օրերից հարկադրաբար կատարվելու են Երևանում, որ կարողանան մրցանակի համար: Կիսաևզրափակիչում այս փուլին կմիանան Արարատի «Յեմնեթ», որն իր մրցակցի ԲԿՄԱ-ի լուծարման դատարանով, փաստորեն, առանց մրցախաղի հարթախաղի հերթական արգելիքի:

Երկրորդ փուլի մրցակցի կազմում կմնան «Փյունիկ»-«Կոսայի» և «Շիրակ»-«Արարատ», վերջին ժամանակահատվածում երեք անգամ հանդիպեցին: Բառող եզրափակիչ փուլի առաջին երեք փուլերի կայացած առաջնության խաղերը, ըստ երևույթի, նախատեսված էին վճարված մրցամասերից առաջ: Երկրորդ փուլի կայացած խաղերը գրեթե ոչինչ չարտիկվեցին նախորդներից, անցնելով համապատասխան: Նվազագույն հերթին վերաբերում է «Նաիրի» մարտական կազմում «Արարատ»-«Շիրակ» խաղին: Այն ցույց տվեց, որ նախորդ հանդիպումների ելքը («Արարատ» 4-1 հաշվով երեք անգամ հաղթելով «Շիրակին») հոգեբանական խոր հեծ էր բոլոր գյուղացի ֆուտբոլիստների վրա: Եվ դա դաստիարակում էր, քանզի առաջին 4-ի դասարանից հետո փուլը գործնականում կորցրեց մրցանակային տեղերը մասնավորապես երկրորդ տեղը գրավելու հնարավորությունը, բնականաբար նաև ՌԻԵՖԱ-ի գավաթի խաղարկության ուղեկցողը: Բայց զիսակցելով այս հանգամանքը, երեկվա խաղում, «Շիրակի» ֆուտբոլիստները հենց սկզբից էլ առաջ նետվեցին, վճարվածությամբ լի ետ քրեյտ կորցրածի գեր մի մասը: Եվ, բնական էր, թե զուգահեռաբար հյուսիսում, սակայն «Արարատի» ֆուտբոլիստները հմտորեն գտնելով մրցակցի մեկնարկային ճեղքները, ասիստանաբար դարձան կենտրոնը սեղանի վրա: «Շիրակի» կիսապահ: Գյուղացիները, կարծես թե չէին ստատում մնալ երջանակում:

Դա, ինչպես նաև, դաստիարակներին էր դարձնում նախադրյալը:

Չորսը Եւրոպայում են ճանապարհը

Ֆուտբոլի խաղարկության կիսաևզրափակիչի մասնակիցները

Չորսը Եւրոպայում են ճանապարհը

Չորսը Եւրոպայում են ճանապարհը

Չորսը Եւրոպայում են ճանապարհը

ԵՍՄՍՍ

Ուսուցիչի Վահանյանը առաջ անցավ 40 գրումայստերներից

Երեւանի գրումայստեր Ուսուցիչի Վահանյանը հաջող հանդես եկավ Նյու Յորքում ավարտված աներկյան այս խոսրագույն հաղախի բաց առաջնությունում: Տանելով հինգ հաղթանակ, երեք դարձեց ավարտված խաղաղարկություն: Վահանյանը 9 հնարավորից վասակեց 6,5 միավոր եւ բաժանեց 7-րդ տեղը: Սա լավ արդյունք է, եթե նկատի ունենանք, որ հայ Եւրոպայից մրցակցները Նյու Յորքում, Վահանյանը 9 հնարավորից վասակեց 6,5 միավոր եւ բաժանեց 7-րդ տեղը: Սա լավ արդյունք է, եթե նկատի ունենանք, որ հայ Եւրոպայից մրցակցները Նյու Յորքում, Վահանյանը 9 հնարավորից վասակեց 6,5 միավոր:

Սա լավ արդյունք է, եթե նկատի ունենանք, որ հայ Եւրոպայից մրցակցները Նյու Յորքում, Վահանյանը 9 հնարավորից վասակեց 6,5 միավոր:

Ալեն Մելիք-Աղամյանը Կալիֆոռնիայի չեմպիոն

Ուսուցիչի Վահանյանը առաջ անցավ 40 գրումայստերներից

Սա լավ արդյունք է, եթե նկատի ունենանք, որ հայ Եւրոպայից մրցակցները Նյու Յորքում, Վահանյանը 9 հնարավորից վասակեց 6,5 միավոր:

ՍԵՂԱՆԻ ԹԵԼԵՍ

Առաջատարների առավելությունը

Առաջատարների առավելությունը

Առաջատարների առավելությունը

ԲԱՍՎԵՏՈՒ

Համայնքի ուժեղագույնների խումբը

Համայնքի ուժեղագույնների խումբը

Համայնքի ուժեղագույնների խումբը

ԹԵԹԵՎ ԱՍԵՆՏԻՎԱ

Պատանիները սկսեցին զբոսաշրջել «Մեծ մրցանակի» համար

Պատանիները սկսեցին զբոսաշրջել «Մեծ մրցանակի» համար

Պատանիները սկսեցին զբոսաշրջել «Մեծ մրցանակի» համար

Տեժանակորդները բազմեցին մրցաբաժանը

Տեժանակորդները բազմեցին մրցաբաժանը

Տեժանակորդները բազմեցին մրցաբաժանը

Տեժանակորդները բազմեցին մրցաբաժանը

Օրվա հետեւերով

ՅՈՒՐԵՐԱ

Մահացավ «Գործ գայլերի» առաջնորդ Ալիարսլան Թյուրքեզ

Ապրիլի 4-ին, Անկարայում, 80 տարեկանում մահացավ «Գործ գայլերի» հաղթական կազմակերպության Ազգայնական շարժում կուսակցության նախագահ Ալիարսլան Թյուրքեզը: Ապրիլի 5-ին նախագահ Դեմիրելը, հասուկ ուղեծով, Թյուրքեզին բնութագրեց որդես թուրական ազգայնականության մարմնավորում, նրա մահվան առնչությամբ իր ցավակցությունները հայտնեց թուր ժողովրդին: Եւրոյն օրը Անկարայում Ազգայնական շարժում կուսակցության կենտրոնական վարչության գրասենյակ այցելեցին վարչադպրոցի Նեմեթբեկ Էրթանը, արտգործնախարար-փոխվարչադպրոց Թանուշ Զիլլերը, «Մայր հայրենի» կուսակցության նախագահ Մետուք Յըլմազը, ղեկավար, կուսակցական եւ հասարակական այլ գործիչներ՝ իրենց հարգանքի տուրք մատուցելով Թյուրքեզին: Ի դեպ, այցելուների թվում էին նաեւ Անկարայում թուրկալեզու համալսարանի 12-ի ղեկավարները: Վերջիններս, ըստ թուրական հեռուստատեսության, կուսակցության կենտրոնական վարչության շենքում բազմակցությունների մասշտաբային հետազոտման են առել: «Ալիարսլան Թյուրքեզ թուր-

ական աշխարհի առաջնորդն է: Իսկ առաջնորդները չեն մեռնում: Թյուրքեզը հավերժ կառուցողական քրուքայն արտուն»:

Ապրիլի 8-ին Թյուրքեզի աճյունը տեղադրվեց Մեջլիսի շենքում, որտեղից էլ կազմակերպվեց հուղարկավորությունը: Թաղումը կատարվեց Անկարայում, դամբարանի կառուցման համար նախատեսված հասուկ շարժում: Ի դեպ, Թյուրքեզի դամբարանը, Արաբուրի դամբարանից հեռու, Թուրքիայի մայրաքաղաքում երկրորդ կլինի:

Ալիարսլան Թյուրքեզը ծնվել է 1917 թ. Կիլիկիայի մայրաքաղաք Կիլիկիայում: Նախնական կրթությունը ստացել է տեղի վարժարանում, այնուհետեւ ուսումը շարունակել է Թուրքիայում: Նա 1938 թվին ավարտել է Անկարայի զինվորական ուսումնարանը, 1944 թվականին արժանացել է կառնախմբի կոչման, նույն թվականին մեղադրվել է դաշնակցական կարգախոսություն ծավալելու մեջ եւ կալանավել: 1948 թվականին Թյուրքեզը ավարտել է զինվորական ակադեմիան:

Ալիարսլան Թյուրքեզը 1960 թ. մայիսի 27-ի զինվորական հեղաշրջման ակտիվ մասնակիցներից է:

1960 թ. նոյեմբերի 13-ին զենքով Ջեմալ Կյուրսուլի վարչակազմի հետ ունեցած զինամարտի ժամանակ զոհվեց: 1975-78 թթ. Սուլեյման Դեմիրելի «Ազգային ծակահի» կառավարություններում զբաղեցրել է փոխվարչապետի դասերը: 1980 թ. սեպտեմբերի 12-ի զինվորական հեղաշրջման ժամանակ զենքով Ջեմալ Էլբեկի վարչակազմի կողմից դադարեցվել էր Ազգայնական շարժում կուսակցության գործունեությունը երկրում, իսկ Թյուրքեզը, որդես նրա նախագահ, դատապարտվել էր 4 տարվա ազատազրկման: 1992 թ.-ին, երբ այդ կուսակցությունը վերականգնեց իր գործունեությունը, հաղթական առաջադեպ իրավունքները եւ այն ղեկավարեց մինչեւ իր մահը: Նրա որդին Թուրք Թյուրքեզը, առ այսօր արտաքինում է վարել կուսակցության գլխավոր փոխնախագահի դասերը:

«ԱԶԱԶՍ»
ՖԻՐՄԱՆ ՀԱՐՈՒՆԱԿՈՒՄ Է
262 ՆԱԽԱՐ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԵԼ

Ամեն երկուսուսուրեքի տարածական ուղեւորություն
ՀԱԼԵՊ-ԲԵՅՐՈՒԹ
հաճելի ճամփորդություն,
ժամանակակից առեւտրային հարուստ շուկայում
Երկու քաղաքը մեկ անգամ կանոնավոր ուղիղ չվերթերով
ԵՐԵՎԱՆ-ԼԱՌՆԱԿԱ (ԿԻՊՐՈՍ)
Հրապարակային ժամանակ
Բարձրագույն հյուրանոցներ բոլոր հարմարություններով
Փաստաթղթերն ընդունվում են մինչեւ ապրիլի 7-ը:
Կազմակերպվում է ավիատոմսերի վաճառք ԱՊՀ եւ բոլոր ուղղություններով:
ԵՐԵՎԱՆ, ՊՈՒՇԿԻՆԻ Փ. 43/ա ՆԵՌ. 538845, 531573

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է
3 սենյականոց բնակարան
Նորի 5-րդ զանգվածում,
Կ. 17, ք. 9,
հեռ.՝ 648885, 630347:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է
3 սենյականոց բնակարան, ավտոսնակով, Վրացական փողոցում:
Հեռ.՝ 25-11-87, 58-18-41

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է
Կիսակառույց երկհարկանի տուն
Նոր Արեւ 31 փողոցում: Հեռ.՝ 45-59-99

ԿԵՐԱՄԻԿԱ
մասնագիտացված խանութը
առաջարկում է
իսպական, իտալական, թուրքական արտադրության
հասակի, ժամանակի եւ արտադրության երեստասան
կերամիկական սարքերի լավագույն ցուցանիշներ:
Լավագույն որակ, մասշտաբային գներ:
Հասցեն՝ Չարենցի 7, հեռ.՝ 58-63-58, ֆաքս՝ 55-74-34

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի հասուկ դասընթացների բաժին

ՀՀ ԱԺ ղեկավար, իրավական հարցերի հանձնաժողովի նախագահ
Էդուարդ Եգորյանը
ներկայացնում է
«Հայաստանի ներքին բաղադրական իրավիճակը եւ զարգացման հեռանկարը»
Ապրիլի 10-ին, ժամը 18:00
Հայաստանի ամերիկյան համալսարան
Փոփոքր դահլիճ, 5-րդ հարկ
Մուսսոլինի ազատ է
Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել՝ 27-16-58

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի հասուկ դասընթացների բաժինը
ներկայացնում է
իր անգլերենի առաջիկա ուսումնական ծրագրերը

Անգլերենի առաջին փուլ
Ապրիլի 28-ից մինչեւ հունիսի 20-ը
Երկուսուսուրեքի, չորեքուսուրեքի եւ ուրբաթ օրերին, ժամը 17:00-20:15
Վարձը՝ 95 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ
Գրանցման եւ վճարման ժամկետը՝ մինչեւ ապրիլի 23-ը

Օսկար մրցանակ ժամանակ ֆիլմերի գուցադրմանը
անգլերենի խորագրված դասընթաց
Ապրիլի 28-ից մինչեւ հունիսի 20-ը
Երկուսուսուրեքի, չորեքուսուրեքի եւ ուրբաթ օրերին, ժամը 17:00-20:15
Վարձը՝ 95 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ
Գրանցման եւ վճարման ժամկետը՝ մինչեւ ապրիլի 23-ը

Անգլերենի դասընթաց «Զրուսակցություն»
Ապրիլի 29-ից մինչեւ հունիսի 19-ը
Երեքուսուրեքի եւ հինգուսուրեքի օրերին, ժամը 17:00-20:15
Վարձը՝ 70 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ
Գրանցման եւ վճարման ժամկետը՝ մինչեւ ապրիլի 23-ը

Անգլերենի երկրորդ փուլ
Սեպտեմբերի 8-ից մինչեւ հոկտեմբերի 31-ը
Երկուսուսուրեքի, չորեքուսուրեքի եւ ուրբաթ օրերին, ժամը 17:00-20:15
Վարձը՝ 95 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ
Գրանցման եւ վճարման ժամկետը՝ մինչեւ սեպտեմբերի 5-ը

- Դասընթացների գրանցումը եւ վճարումը տեղի կունենա Հայաստանի ամերիկյան համալսարանում (ՀԱՀ), 19 ա սենյականում:
- Յուրաքանչյուր դասընթացին կընդգրկվեն առաջին 15 դիմորդները:
- Ապրիլի 21-ին եւ սեպտեմբերի 2-ին, ժամը 10:00-ից, ՀԱՀ-ի փոփոքր դահլիճում կանցկացվի անգլերեն լեզվի փորձություն, որը դիմորդներին կօգնի ճիշտ կողմնորոշվելու դասընթացի ընտրության մեջ:
- Դասընթացները կանցկացվեն Հայաստանի ամերիկյան համալսարանում:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել՝ 27-16-58:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ ԵՆ
2 սենյականոց բնակարաններ
եւ ավտոսնակ 5 հարկանի ֆա-
րի շենքի 1-ին եւ 2-րդ հար-
կերում, Դեմիրճյան 17 շենք:
Հեռ.՝ 581841, 523056, 523884

Բարձրագույն մասնագետ
ՊԱՐԱՊՈՒՄ Է
անգլերեն:
Վարձավճարը մասշտաբային:
Հեռ.՝ 567418

ՇՏԱՊ ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է
3 սենյականոց բնակարան 5
հարկանի ֆարի շենքի 5-րդ հար-
կում, 70/50 մ, ավտոսնակով:
Գրանցումը 23 (նախկին
Չեկի խանութի մոտ):
Հեռախոս՝ 22-42-68

ՄԱՍՆԱԿՅՈՒԹՅՈՒՆ ՅՈՒՅԱՀԱՆԴԵՍԻՆ...
ARMEXPO
Գերմանական PRIMUS Messagesellschaft ֆիրման ապրիլի 16-19-ը կանցկացնի I. «Արմենիա-Մեդիկա» միջազգային մասնագիտացված ցուցահանդեսը, որում ներկայացվելու են աշխարհի առաջատար ֆիրմաները Բեռլին-Քեմին, Աստ-Մեդիկան, Էլիմեդը, Նիկոմեդը, Ֆարմա-Էլիմը եւ այլք:

Ցուցահանդեսի թեման է թեթևական տեխնիկա, ասանաբարձություն, ղեղազորություն:
Մասնակցելով ցուցահանդեսին Դոփ կզգնեք ձեր շուկայում եւ կբարձրացնեք ձեր մասնագիտական մակարդակը:
Ցուցահանդեսը կազմակերպվելու է «Արմեդա» կենտրոնում Հայաստանի առողջապահության նախարարության հովանավորությամբ:

Մասնաճյուղի տեղեկությունների համար Ձեր տեղաբնակության սակ կլինեն
Հայրուժեխնիկան Ունա Տեր-Սիմոնյան, Երևան, Գրապոյ 7, հեռ.՝ 58-57-63, ֆաքս՝ (8853) 90-69-70
«Արմեդա»՝ Մոսկվայում կազմակերպող, Երևան, Շիրակի 43, հեռ.՝ 56-31-32, ֆաքս՝ 151921 (AT&T)
PRIMUS-BALTICUM
MESSAGESCHAFT MbH, Petruschke Anastasia Waldstrasse 56 58, D.84056, Rjitterburg a. d. Laaber.
tel. +49/8781/940223, fax +49/8781/940240